

Onafhankelijk magazine van Avans Hogeschool

Breda
Den Bosch
Tilburg
Roosendaal

Jaargang 27
Nummer 4
Zomereditie
Puntavans.nl

Diversiteit

punt

Inhoud

- 5 Alles begint met een goed gesprek**
“Praat met elkaar”
- 6 Is Avans te wit?**
Docent Qurrat-UI-Ain Mubarak wil een rolmodel zijn voor studenten
- 8 Project van Social Work**
Samen met een vluchteling voorlichting geven aan middelbare scholieren
- 10 Waar niemand bij stilstaat**
Meer uitval, minder snel een baan
- 15 Boreaal is boring**
Stefan van Teeffelen ziet een Minervaans uitje vliegen
- 16 Taalontwikkelingen**
‘Allochtoon’ zeggen we liever niet meer
- 18 Afkomst**
Twee studenten over wat voor invloed afkomst heeft op hun levensloop
- 22 Jake en Mustapha**
Dubbelinterview met een student en een docent met een duidelijke mening

8

Colofon

Punt is een uitgave van Avans Hogeschool en wordt gratis aan studenten en medewerkers ter beschikking gesteld. De redactie werkt volgens beginselen van onafhankelijke journalistiek, zoals vastgesteld in het redactiestatuut.

De redactie wordt terzijde gestaan door een Raad van Advies, die toeziet op de naleving van het redactiestatuut en fungeert als klachteninstantie.

E-mail punt@avans.nl

Hoofdredacteur Arold Roestenburg,
088-5257906, aa.roestenburg@avans.nl

Eindredacteur Suzanne Wolters,
088-5258882, sm.wolters@avans.nl

Redactie Breda Naz Taha, 088-5259137, n.taha@avans.nl
Hogeschoollaan 1 Breda, kamer HA008

Redactie Den Bosch Merel de Bruijn,
088-5258664, mk.debruijn@avans.nl

Kees Gort, 088-5255764, km.gort@avans.nl
Onderwijsboulevard 215 Den Bosch, kamer OE002

Raad van Advies Hans de Brouwer, Mark Hasperhoven, Hans Pekaar

Postadres Postbus 90116, 4800 RA Breda

Landelijke nieuwsdienst HOP

Ontwerp en vormgeving Yashar van den Brandt, Nijmegen
www.yasharvandenbrandt.com, contact@yasharvandenbrandt.com

Fotografie Beeldveld/Wilfried Scholtes, Loet Koreman,
Pleunie van Raak

Cover Loet Koreman **Covermodel** Elsa Röttjers

Aan dit nummer werkten verder mee Stefan van Teeffelen, Tim van Iersel, Marcia Verschure

Druk Canon

Special Diversiteit

30

28

- 26 Stagediscriminatie**
“Wij zoeken geen stagiairs”
- 28 Gevlucht uit Syrië**
Avansstudent Alaa werd in Nederland opnieuw geboren
- 30 Ilknur wil studenten gelukkig maken**
De oud-student geeft trainingen met haar bedrijf The Art Of Wisdom
- 32 “Fietsen vind ik het allerergste”**
Internationale studenten over het Nederlandse studentenleven
- 36 Thuis bij Avansstudent Kerem**
“Als mijn ouders weg zijn, mis ik ze enorm”
- 38 Rihanna als klant**
Docent Zeynep Dağ is succesvol schoenenontwerper

Steeds meer internationale studenten in onze collegebanken

Het worden er steeds meer: internationale studenten in Nederland. Vorig jaar telde ons land bijna 86.000 studenten uit het buitenland. Samen komen die studenten uit zo'n 170 landen. De kwaliteit van het onderwijs is in Nederland goed en het aanbod aan Engelstalige programma's is hier groot. Vergeleken met veel andere Europese landen is studeren in Nederland bovendien relatief goedkoop.

Dat zijn de voornaamste redenen waarom ook Steve Horvers, Maria Fernanda Sanchez Perez (links op de foto) en Karime Mojica Handal voor Avans kozen. Van Brazilië, Chili en Mexico tot aan Griekenland, Duitsland en Noorwegen: studenten van de hogeschool komen werkelijk overal vandaan. Jammer dat het zo lastig is om een kamer te vinden en zonde dat de hogeschool niet genoeg nevenactiviteiten organiseert, stellen de internationale studenten. Over de kwaliteit van het onderwijs, de beschikbare faciliteiten en het contact met de docenten zijn ze wel positief.

HOOFDREDACTIONEEL

Alles begint met een goed gesprek

Nederland is een welvarend land dat in hard tempo aan het vergrijzen is. Nu al zie je enorme personeels-tekorten in het onderwijs, de zorg en de techniek-sector. Vanuit die gedachte alleen al is het enorm belangrijk dat zoveel mogelijk Nederlanders zich ontwikkelen. Een hogeschool als Avans speelt daarin een grote rol.

Al jaren is bekend dat vooral mannelijke studenten van niet-westerse afkomst het lastig hebben op het hbo. Onder hen is het uitvalpercentage het hoogst. Toch is er niet speciaal aandacht voor die groep studenten. Alleen de al bestaande hulp die Avans geeft aan alle studenten zoals studieloopbaan-begeleiders, decanen en vertrouwenspersonen. Is die hulp niet nodig? Zit die groep studenten daar zelf niet op te wachten? Echt veel informatie is er niet over te geven en vanwege de strengere privacy-wetgeving is het sinds vorig jaar alleen maar lastiger geworden om gewenste data te verzamelen, zodat je je beleid eventueel kunt aanpassen.

Wat wel kan is praten. De gang op gaan en studenten vragen naar hun ervaringen, ideeën en wensen. Dat hebben wij de afgelopen maanden gedaan. Gesprekken over stagediscriminatie, pesterijen op school, toekomstdromen en cultuur-verschillen. Interessante gesprekken waarbij af en toe de schellen van de ogen vallen. Mooie en minder mooie verhalen over Avans, Noord-Brabant en Nederland. Bestuursvoorzitter Paul Rüpp had het in zijn speech tijdens de Onderwijsdag over 'een inclusieve hogeschool willen zijn', maar hij gaf ook aan dat er een sociale onderklasse is die zich in de steek gelaten voelt: "Enerzijds hebben we de mond vol over de inclusieve samenleving, anderzijds sluiten wij, gestudeerden, mensen met een goede baan die niet afhankelijk zijn van Ryanair, die elektrisch kunnen rijden en biologisch kunnen eten een hele sociale onderklasse uit. Die haakt af. Daar komt voor mij de opdracht voor het onderwijs om de hoek kijken."

Ik zou daar graag nog een opdracht aan toe willen voegen voor alle docenten en studenten bij Avans: praat meer met elkaar. Heb het over cultuur-verschillen. Leer van elkaar. Mogelijk dat het een eerste stap is om ook de niet-westerse studenten tot na hun afstuderen op school te houden. En dat is van levensbelang in onze vergrijzende maatschappij.

Arold Roestenburg
hoofdredacteur Punt
aa.roestenburg@avans.nl

**‘Wat wel kan is praten.
De gang op gaan en
studenten vragen naar
hun ervaringen,
ideeën en wensen’**

RONDVRAAG

Moet Avans meer doen aan diversiteit?

Avans staat onder de grote hogescholen bekend als een 'witte' school. In vergelijking met de hogescholen in de Randstad telt de Brabantse hogeschool minder studenten met een niet-westerse afkomst. Moet Avans er iets aan doen om dat te veranderen?

Andries van Berchum
eerstejaarsstudent Human Resource Management in Breda

“Als je rondkijkt in Breda komt dat qua diversiteit overeen met wat je binnen de muren van Avans ziet. Avans is dus wél een afspiegeling van de maatschappij. Op hogescholen in de Randstad is de verhouding tussen studenten van westerse en niet-westerse afkomst ongetwijfeld anders. Maar daar moet je niet op gaan sturen als die verhouding in de eigen regio niet zo is. Je moet diversiteit niet afdwingen, dat werkt averechts. Het moet organisch groeien. In Nederland krijgt iedereen de kans om te studeren, dus meer diversiteit komt vanzelf wel. Dat geldt ook voor de docenten bij Avans. Het gaat mij niet om de afkomst van een docent, maar om de kennis die overgebracht wordt. Diversiteit moet daarbij geen thema zijn. Bij HRM werk je in periodes van 20 weken intensief samen met medestudenten. Daar zitten allerlei verschillende personen tussen. Mensen van niet-westerse afkomst, maar bijvoorbeeld ook studenten die uit de stad komen tegenover studenten uit een dorp. Dat is ook diversiteit, je leert van elkaar. Je hebt studenten die altijd te laat zijn en studenten die strikt volgens het boekje werken. Al die verschillen maken samenwerken af en toe lastig, maar het eindresultaat is beter dan wanneer je met een homogene groep werkt.”

Jacomine Ravensbergen

lid College van Bestuur

“Het mbo en hbo zijn belangrijke emancipators van de samenleving. In die zin zou je willen dat Avans meer kan doen. Maar hoe doe je dat? Hoe krijg je meer diversiteit binnen de hogeschool? Daar is echt niet zo gemakkelijk op te sturen.

Het is een feit dat inkomen en opleiding van ouders een enorme invloed hebben op de opleiding die jongeren genieten. Wat dat betreft denk ik dat het aanbieden van Associate degrees een belangrijke stap is die wij als college gezet hebben. Daardoor zie je dat een groter segment aan mbo'ers doorstroomt naar een hoger niveau. Of dat nu een afgeronde Ad-opleiding is of uiteindelijk een hbo-bachelor.

Het staat iedereen vrij zich in te schrijven bij Avans, iedereen is welkom. Ik denk dat we dat ook uitstralen. Natuurlijk zou je op een open dag meer studenten kunnen inzetten waar studenten met een niet-westerse achtergrond zich meer verwant mee voelen om op die manier studiekeizers van allochtone afkomst een ander gevoel te geven bij Avans. Maar je wilt op een open dag toch vooral een eerlijk beeld geven van Avans Hogeschool. Het klopt dat we voor verschillende groepen studenten extra regelingen hebben, bijvoorbeeld voor studenten met dyslexie en autisme, maar ook voor topsporters. Voor studenten van allochtone afkomst hebben we zoiets niet.

Kijk je naar de cijfers, dan doen allochtone studenten het bij Avans beter dan bij andere hogescholen. Wel volgen we de landelijke trend dat er onder allochtone studenten meer uitval is, maar dat percentage ligt lager bij Avans. Dat is te danken aan ons zorgsysteem van studieloopbaanbegeleiders en decanen. Zij ondersteunen alle studenten bij problemen. Vooralsnog zie ik onvoldoende redenen voor een apart beleid voor die groep studenten. Ik besef wel dat het mogelijk is dat wij niet alles weten. Daarom is het goed dat het gesprek hierover bij Avans gevoerd wordt.”

Qurrat-Ul-Ain Mubarak

docent Informatica in Breda

“Toen ik mijn familie vertelde dat ik les ging geven bij Avans, kreeg ik reacties als: ‘Waarom ga je daarheen, dat is toch een witte school?’ ‘Kun je niet beter bij de Hogeschool Rotterdam gaan werken?’ Dat Avans bekend staat als een witte hogeschool was voor mij een van de redenen om er te gaan werken. Iedereen heeft bepaalde aannames. Ik ook. Maar het is me echt meegevallen. Ik voel me op mijn gemak bij Avans.

Dat wil niet zeggen dat ik geen oog heb voor de problemen waar studenten met een andere achtergrond tegenaan lopen. Sterker nog, ik denk dat ik er meer oog voor heb dan een andere docent omdat ik tegen dezelfde problemen aanliep tijdens mijn studie. Studenten stappen ook makkelijker op mij af om bepaalde zaken te bespreken. Maar dat er nu, na al die jaren, nog niet zoveel is veranderd schokt mij wel. Ik wil een rolmodel zijn voor studenten die daar behoefte aan hebben. Vergis je niet: ook bij Avans worden studenten gepest vanwege hun afkomst. Soms worden er grappen gemaakt over bijvoorbeeld bommen. Dat kan ertoe leiden dat studenten van klas of zelfs van opleiding wisselen. Voor studenten met een andere afkomst is groepswork ook lastig. Blanke studenten willen niet altijd met je samenwerken. Dat heb ik zelf ook ervaren. Dan word je door een docent geforceerd bij een groepje gezet, maar dat helpt niet.

Ik voer nu gesprekken met studenten met een andere afkomst over hun problemen. Ik wil dat in kaart brengen zodat we uiteindelijk stappen kunnen nemen om er wat aan te doen. Ook de decaan geeft aan dat deze groep studenten vaker thuis zorgtaken moet verlenen, geld moet verdienen om in het onderhoud van de familie te voorzien en dat problemen zich daardoor opstapelen.

Uiteindelijk wil je uitval zoveel mogelijk voorkomen. We moeten ook echt kijken hoe studieloopbaanbegeleiders kunnen groeien in hun rol als coach en docententeams moeten diverser worden. Dus meer vrouwelijke docenten en van andere afkomst.”

PROJECT

Vooroordelen te lijf met studenten Social Work

Om vooroordelen te lijf te gaan, geven vijf Bossche eerste- en tweedejaarsstudenten Social Work samen met de uit Syrië gevluchte Anas Zaeter voorlichting over statushouders aan middelbare scholieren. Zelf hadden de studenten ook vooroordelen. "Nu weet ik beter, daar ben ik dankbaar voor."

Het is onrustig in de klas als Aniek Bouwers, Inge Melkert en Ramona Tilborghs samen met Anas Zaeter de les starten. Op het smartboard staat een Arabische tekst. “Wie weet wat hier staat?”, vraagt Inge. De klas blijft het antwoord verschuldigd. “Ik wil je graag uitleggen wie ik ben en waarom ik hierheen ben gevlucht, maar dat is moeilijk als je me niet kunt verstaan”, leest Inge voor. Het moet duidelijk maken hoe moeilijk het is om als statushouder te aarden in een land waar je niet eens het alfabet kent.

Dankbaar

Dan komt Inge met een stelling: “Statushouders zijn naar Nederland gevlucht vanwege het geld.”

“Het ligt eraan of ze uit een oorlogsgebied komen”, klinkt het uit de klas. “Er zitten er veel bij die van ons systeem willen profiteren.” De uit Syrië gevluchte Anas is het daar niet mee eens. “Zelf was ik liever thuis gebleven hoor”, vertelt hij de klas. “Er zijn natuurlijk altijd mensen die niet mee willen doen, maar alle statushouders die ik ken, zijn vooral dankbaar dat zij hier terecht kunnen.”

Wat volgt is een vraag- en antwoordgesprek waarin de leerlingen Anas alles mogen vragen. “Hartstikke leuk”, vindt Ramona. “Je ziet dat het beeld dat de leerlingen van statushouders hebben, verandert als ze met Anas praten. Hij neemt hun vooroordelen weg.” Al snel gaat het gesprek over integratie en de Nederlandse cultuur. “Jullie tolerantie tegenover andere culturen is prachtig. Wees daar trots op, want het maakt jullie uniek”, meent Anas.

Geen animo

Toch is juist die tolerantie niet vanzelfsprekend. “Voor dit project moesten wij aan de slag met statushouders in Boxtel. Aanvankelijk wilden wij net als in Breda een maatjesproject opzetten”, vertelt Inge. “We wilden Nederlandse jongeren en jonge statushouders aan elkaar koppelen. We waren erg naïef en dachten dat het wel zou lukken, maar er was totaal geen animo. We merkten: mensen zijn bang voor wat ze niet kennen en de meeste mensen weten helemaal niets over statushouders.” Die angst voor het onbekende is ook de studenten niet vreemd. “Toen ik hoorde dat ik een project moest doen met statushouders, was ik boos”, herinnert Ramona zich. “Ik had een heel negatief beeld van statushouders en buitenlanders in het algemeen. In het nieuws of bij Opsporing Verzocht zag ik alleen getinte mensen. Nu weet ik beter, daar ben ik dankbaar voor.”

Lui en crimineel

Ook Aniek had aanvankelijk weinig zin in het project. “Net als veel mensen dacht ik dat statushouders lui en crimineel waren. Dat sloeg pas om toen ik om de tafel zat met Anas.” Uit nieuwsgierigheid besloot Aniek vervolgens een paar dagen mee te lopen met Buro Nieuwkomers, een vrijwilligersorganisatie die statushouders helpt hun leven op te pakken. Wat haar vooral opviel was de gastvrijheid. “Iedereen was superaardig. Overal waar we kwamen, kregen we eten en drinken aangeboden. Toen besepte ik: wat ik eerst dacht, klopt niet.” Anas is onder de indruk van de studenten.

“Ze zijn bereid om te luisteren, hebben een open geest. Ik merk dat ze erg gemotiveerd zijn om ook vooroordelen van anderen weg te nemen.” Hij helpt de studenten daarom graag. “Ik ben hier een gast, met dit project kan ik iets terugdoen voor het land waar mijn familie en ik veilig zijn.”

ACHTERGROND

Waar niemand eigenlijk bij stilstaat

Tekst Merel de Bruijn

Illustratie Marcia Verschure

De uitval onder studenten met een niet-westerse achtergrond is hoger dan bij autochtone studenten. Ze vinden volgens cijfers bovendien minder snel een baan na het afstuderen. En ze neigen eerder naar elkaar te trekken. Hoe komt dat? Wat is de rol van Avans?

Het percentage drop-outs onder niet-westerse studenten, studenten met een biculturele achtergrond en eerste-generatie-studenten ligt landelijk al jaren hoger dan onder autochtone studenten, laten cijfers uit rapporten van de Vereniging van Hogescholen zien.

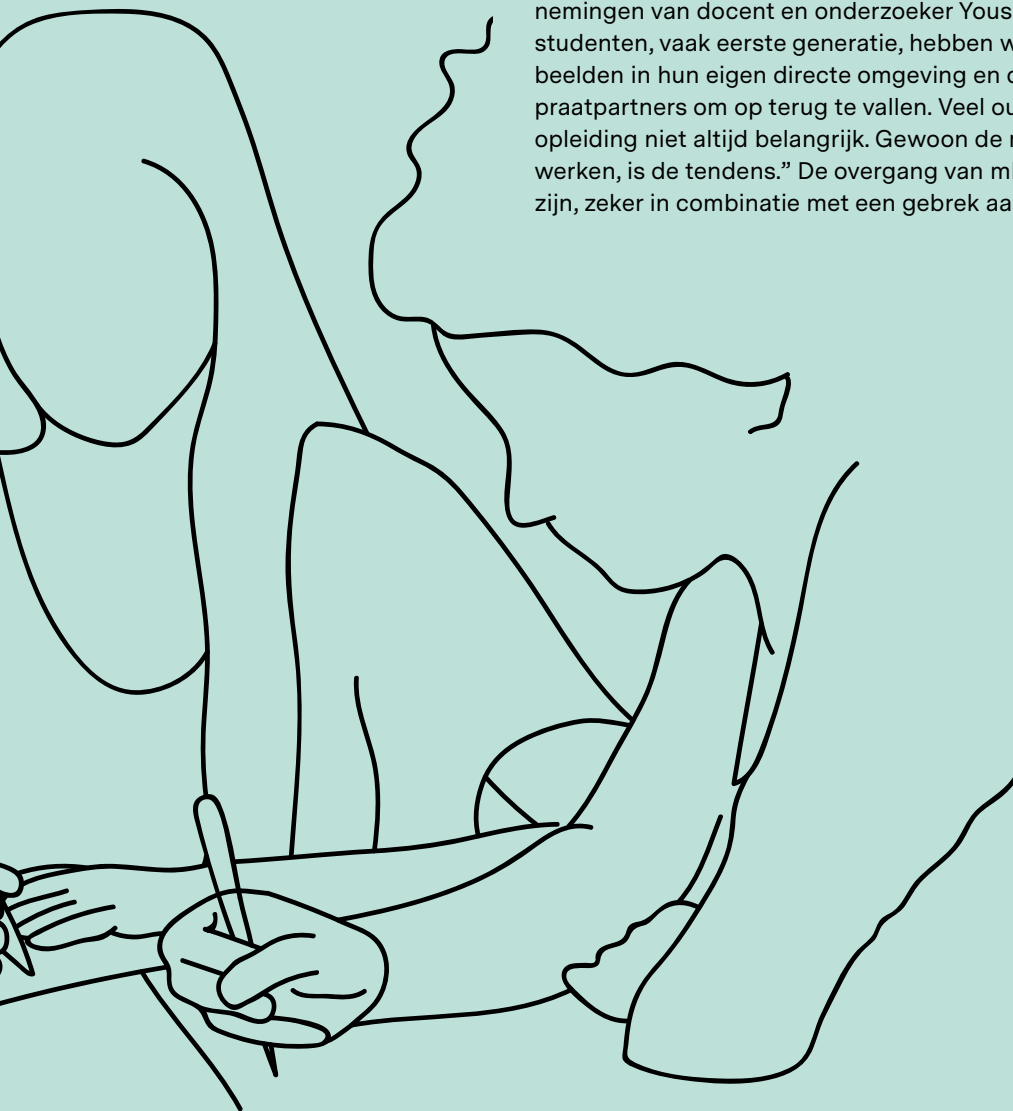
Afgestudeerden uit dezelfde groepen vinden minder vaak werk, blijkt uit een rapport van de Onderwijsinspectie. Bij Avans, blijkt uit cijfers van de hogeschool, is het verschil in uitval 10 procent.

Rolmodel

Met name onder Turkse en Marokkaanse studenten is de uitval hoger, en dan vooral onder mbo-doorstromers. “Hoe kan dat?”, vroeg Lamyae Razza, student Bestuurskunde in Den Bosch, zich af. Studievoorbereiding van huis uit is een belangrijk aspect, ontdekte Lamyae samen met Rafk el Malki bij het opzetten van Students Community Arnhem. Hun project richt zich op mbo-studenten die willen doorstromen naar het hbo.

Lamyae en Rafk koppelen mbo'ers aan hbo-studenten die ook afkomstig zijn van het mbo. “Daarbij wordt rekening gehouden met studieachtergrond, maar ook met interesses. Wij willen mbo-studenten rolmodellen bieden. Maar een rolmodel is pas een rolmodel als jij je kunt identificeren met hem of haar. Dat kan door gedeelde interesses, achtergrond of studie.”

Het project van Lamyae en Rafk sluit naadloos aan bij waarnemingen van docent en onderzoeker Youssef Azghari: “Deze studenten, vaak eerste generatie, hebben weinig geslaagde voorbeelden in hun eigen directe omgeving en daarmee nauwelijks praatpartners om op terug te vallen. Veel ouders vinden een opleiding niet altijd belangrijk. Gewoon de mouwen opstropen en werken, is de tendens.” De overgang van mbo naar hbo kan pittig zijn, zeker in combinatie met een gebrek aan rolmodellen.

Gemak

Daarbovenop komt dat leraren en docenten studenten met een niet-westerse achtergrond vaker een lager studieadvies meegeven. Dat komt voort uit een gebrek aan kennis. Ze kennen en begrijpen de achtergrond en thuiscultuur van die studenten niet. Dat geldt ook vaak voor medestudenten. Volgens student Bestuurskunde en lid van de Avans Medezeggenschapsraad (AMR) Chaimae Ettalhaoui trekken studenten met een bepaalde achtergrond daarom ook meer samen op. “Zij knopen makkelijker een gesprek met elkaar aan. Dat is vaak niet eens bewust, het is gewoon gemak.” Chaimae sprak vanuit haar rol veel studenten over dit thema.

Azghari: “Door vooral elkaar op te zoeken kunnen de niet-westerse studenten zichzelf ook uitsluiten. Ouders, docenten en maatschappij begrijpen jou niet? Dan neigen ze naar elkaar. Dit leidt tot een beperkt en in sociaaleconomisch opzicht zwak sociaal netwerk.” En zo blijft de eigen wereld klein.

Verborgen discriminatie

“Studenten kwamen naar mij toe, want een docent vertelde een onzinverhaal over de islam na een aanslag”, vertelt Azghari. Studenten met een andere achtergrond weten de weg naar hem gemakkelijk te vinden. “Een student vroeg of ik zijn vader wilde bellen.” De docent noemt het voorbeeld van Hamza, die na zijn afstuderen ergens niet werd aangenomen. Niet vanuit discriminatie, maar ook hier weer door gebrek aan kennis: ‘Oh ja, dan moet ik met de ramadan rekening met hem houden.’ Ook zijn er verhalen over ‘grapjes’ van docenten en studenten, die er zelf misschien niet eens erg in hebben. Gediscrimineerde studenten trekken hun mond niet open. Chaimae: “Ze zijn bang dat anderen denken: die komt de rust verstoren.” Dus laten veel van hen het langs zich heen gaan.

Avans loopt achter

“Avans loopt achter en laat kansen liggen”, vindt Lamyae, verwijzend naar andere hogescholen in Nederland. “De hogeschool moet inzien dat hier ondernemende en initiatiefrijke studenten rondlopen die maatschappelijk betrokken zijn. Erken en waardeer die studenten en gebruik ze als inspiratie om bijvoorbeeld samen uitval in het hbo terug te dringen.” Lamyae kaartte haar project binnen Avans aan bij de afdeling die over de doorstroom van studenten gaat, maar hoorde er niks meer over. Ze hoopt dat Avans in de toekomst haar studenten meer gaat zien als partner en samen met studenten werkt aan uitdagingen. “Alleen ga je snel, maar samen ga je sneller.”

‘Door vooral elkaar op te zoeken kunnen de niet-westerse studenten zichzelf ook uitsluiten’

Behoeftte aan hulp

Niet alleen studenten, ook docenten hebben mooie ideeën. De behoefte aan hulp is er volgens Azghari. Hij haalde ervaringen op bij studenten en bedacht een pilot met het studentendecanaat. Om de uitval onder deze studenten te beperken door ze beter te faciliteren en te zorgen voor een betere aansluiting van hbo-gediplomeerden met een niet-westerse achtergrond op de arbeidsmarkt.

Azghari werkte een fraai onderbouwd plan uit, toch kwam de pilot om studenten te helpen bij hun identiteitsvraagstuk niet van de grond. "Dat is het kip en het ei verhaal: 'Het moet van onderaf komen', zeggen ze van hogerop. Ik kan wel de uitvoering doen, maar ik heb uiteindelijk ook maar beperkte tijd." En zo stagneerde het initiatief.

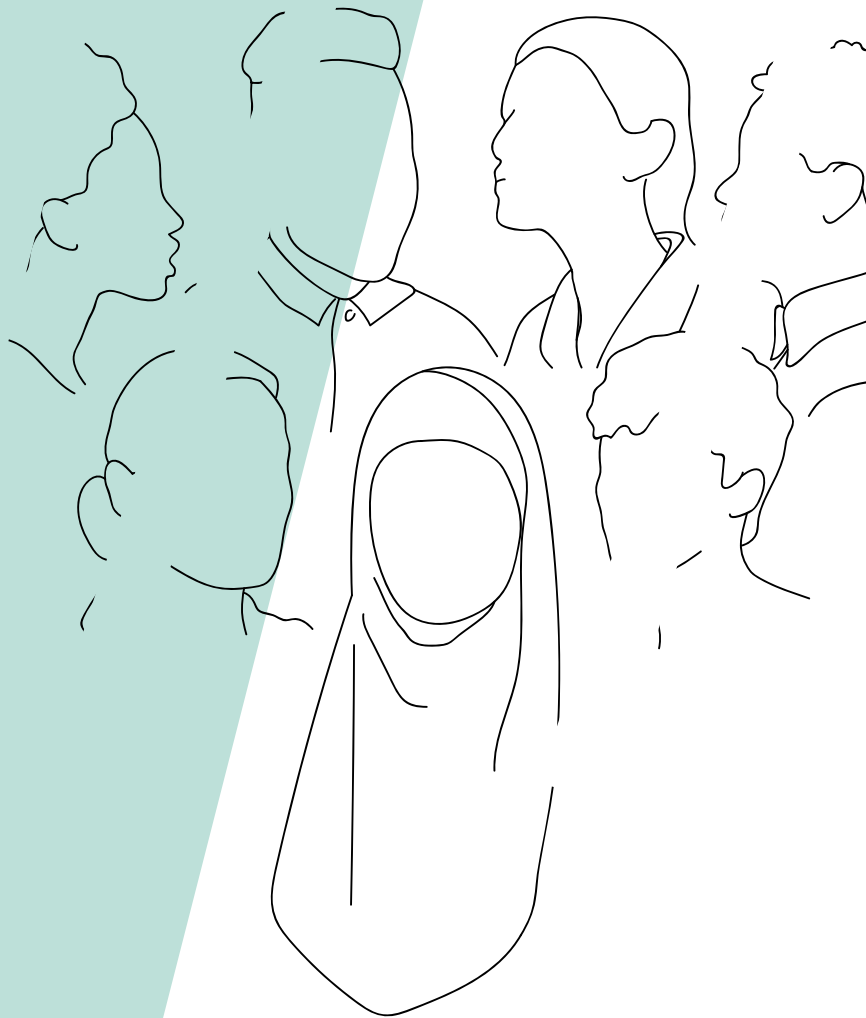
"Er wordt gezegd dat Avans een witte school is. Misschien is dat zo in verhouding tot de Randstad. Maar zo wit zijn we niet meer in vergelijking met toen ik hier in 2001 binnenkwam. Studenten komen nog regelmatig klagen over sommige docenten, dat die hun cultuur en geloof niet begrijpen", vertelt Azghari. Volgens Chaimae zijn docenten ook maar mensen: "Die kun je niets kwalijk nemen." Maar het toont aan dat er actie ondernomen mag worden. Chaimae: "Maar dat moet wel van hogerop gestimuleerd en ondersteund worden."

Rol van Avans

"Ik ben blij met dit artikel. Het legt de vinger op zere plekken, dat is soms nodig", zegt Jacomine Ravensbergen, lid van het College van Bestuur van Avans. "Dit verdient opvolging." Al is ze het er niet mee eens dat Avans achterloopt: "Over de breedte genomen doet Avans het op alle fronten beter als je kijkt naar de nominale cijfers van onder andere uitval. Wij leveren onderwijs op maat en proberen het beste uit alle studenten te halen."

Volgens haar is Avans al heel verzorgend. "We moeten niet dingen doen vóór, maar zorgen dát. Initiatieven moeten inderdaad van onderaf komen en wij zijn volstrekt bereid om te helpen.

Hoog dromen, maar praktisch en klein beginnen. Ik wil de studenten uitnodigen om hierover het gesprek aan te gaan met mij. De eerste stap is een community vormen die wij kunnen faciliteren. Daarna kunnen we kijken wat we nog meer kunnen doen en volgende stappen zetten. Ik voel me verantwoordelijk voor deze studenten. Als er iets extra's moet gebeuren, moeten we dat doen."

COLUMN

Boreaal is boring

‘Als je heel goed kijkt zie je soms zelfs een Minervaans uiltje uitvliegen’

Ze komen er weer aan! Lange, warme en zwoele zomerdagen. Op dat soort dagen sta ik het liefst vroeg op om naar het volkstuintencomplex te gaan. Voordat de hitte doorbreekt kan ik nog snel wat in mijn moestuin schoffelen.

De populatie aldaar verandert geleidelijk en daarmee ook de gewassen die verbouwd worden. Steeds meer buurtbewoners met een migratie-achtergrond zijn lid geworden. Soms eten we gezamenlijk in een gemeenschapslokaal de meest uiteenlopende gerechten. Gekscherend spreken we wel eens over onze ‘om-volkstuin’.

‘s Middags beland ik meestal op het terras in de stad om ‘mensen te kijken’. De variëteit aan soorten, maten en kleuren mensen maakt dat ik uren kan staren. Ondertussen tracht ik een keuze te maken uit de vele biersoorten die op de kaart staan. Om volop te kunnen genieten van het brede assortiment en toch veilig thuis te komen, verdun ik m’n gerstenat homeopathisch met Belgisch bronwater. Als verlate lunch kies ik een Aziatisch proeverijtje.

Voor het rode voetgangerslicht aanschouw ik de stroom voorbijtrekkende auto’s. Duitse degelijkheid, een oude Amerikaan, maar ook veel pittige Japannertjes en Koreaanse modellen kruisen m’n pad. De vrolijke tonen van een Peruaans panfluitgezelschap strelen m’n trommelvlies terwijl ik mijn weg vervolg voor een wandeling door het bos.

De zakkende zon verdrijft de verzengende hitte. Ik geniet van de diversiteit aan flora en fauna. Als je heel goed kijkt zie je soms zelfs een Minervaans uiltje uitvliegen.

‘s Avonds tref ik wat vrienden voor een etentje. Grieks, Chinees, Italiaans en Mexicaans worden professioneel van de *longlist* ge-steen-papier-schaard. Het wordt *dürüm döner* zodat we nog snel een concert mee kunnen pikken van een indigenous bandje dat in onze stad is neergestreken.

Thuis plof ik neer op m’n Zweedse bankstel, slinger ik mijn Samsung televisie aan en kijk op CNN naar het laatste nieuws. Liggend op m’n Zwitserse matras tel ik de zegeningen van onze diverse samenleving. Een boreale wereld? Hoe saai is dat? Vrij ‘boringaal’ zou ik zeggen.

Stefan van Teeffelen
docent bij de opleiding
Social Work in
Den Bosch

Fotografie Loet Koreman

ACHTERGROND

Waarom we niet meer blank zeggen maar wit

Het gebruik van taal verandert mee met de tijd. Woorden raken in onbruik en er komen regelmatig nieuwe termen bij. Zeggen we bijvoorbeeld wit of blank? Waarom is het woord 'allochtoon' beladen en wat is het alternatief? Tijd om ons taalgebruik tegen het licht te houden.

Tekst Naz Taha

Kan echt niet meer

Neger

Je hebt het ongetwijfeld gemerkt: het woord neger hoor je steeds minder vaak. Waarom? Neger is een term met een pijnlijke geschiedenis. In de Van Dale staat tegenwoordig tussen haakjes de opmerking "door sommigen als scheldwoord ervaren" bij de omschrijving van het woord. Eén betekenis van het woord is volgens het woordenboek nog steeds: 'hatelijk persoon'. Het woord werd in ons land voor het eerst in 1644 gebruikt, om mensen van een slavenland te beschrijven. De term werd vroeger ook gebruikt om Afrikanen ten zuiden van de Sahara te ontmenselijken. Op die manier konden onze koloniale voorouders mensenhandel goedpraten. Als je verhandelde mensen als minderwaardig afschildert, lijkt het immers minder erg. Het alternatief voor het n-woord is 'zwart'.

z

a

w

r

t

W

i

t

Liever niet

Allochtoon

Allochtoon is een beladen woord. Over de term is discussie ontstaan, omdat het zoals de woorden 'vreemdeling' en 'buitenlander' een negatieve bijklank heeft gekregen. In plaats van allochtoon kun je zeggen: persoon X heeft een migrantenachtergrond of migratieachtergrond. Nog beter is om, daar waar het kan, iemands afkomst te specificeren. Je kunt bijvoorbeeld Marokkaans-Nederlands of Turks-Nederlands zeggen als je iemands wortels wilt benoemen. Het woord duikt nog geregeld op in verschillende media, maar veel grote kranten gebruiken het niet meer actief.

Etnisch

Er is volgens taalkundigen weinig mis met het woord zelf, maar door berichtgeving in de media heeft het woord etnisch net als het woord allochtoon een negatieve bijklank gekregen. In principe heeft iedereen een etniciteit, hoort iedereen tot een bepaalde taalgroep, bevolkingsgroep of religie. Maar we hebben het nooit over etnische Nederlanders. Meestal gaat het om groepen die als 'primitief' worden neergezet. De meeste media vermijden 'etnisch' daarom.

Dit horen we steeds vaker

Wit in plaats van blank

Inmiddels zijn de meeste media overstag: wit heeft een voorkeur ten opzichte van blank, als we iemands huidskleur willen benoemen. Waarom? Blank heeft in tegenstelling tot zwart een positieve connotatie. Wit is neutraler. Die trend zie je ook in het publieke debat. Mensen kiezen steeds vaker voor de term wit, omdat blank vanwege het koloniale verleden van ons land een superioriteit tegenover gekleurde mensen uitstraalt die er niet zou moeten of mogen zijn.

Inclusiviteit

Je hebt er ongetwijfeld weleens van gehoord: het woord inclusie of een vorm daarvan, zoals inclusief of inclusiviteit. De term duikt volgens de Volkskrant sinds 2014 steeds vaker op. Wikipedia zegt: 'Inclusie betekent de insluiting in de samenleving van achtergestelde groepen op basis van gelijkwaardige rechten en plichten. Inclusie betekent dus dat mensen met een achtergrond die niet Nederlands is, maar ook mensen met een beperking, mee moeten kunnen doen'.

Wit privilege

Een privilege is een voorrecht. Iemand met een witte huidskleur geniet voordelen puur op basis van zijn of haar huidskleur. Het zijn voordelen die vanzelfsprekend zijn, waardoor ze niet meteen opvallen. Overigens is de term niet beschuldigend bedoeld. Natuurlijk kun je 'wit privilege' hebben en tegelijkertijd op andere manieren helemaal niet bevoorrecht zijn, stellen genderwetenschappers Josh Cerretti en Theresa Warburton van de University at Buffalo in een artikel op *The Feminist Wire*. Een wit privilege betekent niet dat je leven een groot feest is.

Je bent natuurlijk vrij om alle woorden te gebruiken (of te vermijden) die je maar wilt. Wij zijn niet van de taalpolitie. We willen alleen laten zien waarom sommige mensen aanstoot nemen aan bepaalde woorden. Zo kun je zelf beslissen of je een term wel of niet wilt gebruiken. Taal verandert de wereld, willen we maar zeggen.

AFKOMST

Shaquille Chrispina

‘Ik heb het idee dat het cool is om zwart te zijn’

Shaquille Chrispina is eerstejaarsstudent Social Work. Zijn moeder is Moluks, zijn vader komt uit Curaçao. Zijn huidskleur speelde niet echt een rol, totdat Obama de eerste zwarte president van Amerika werd. “Constant werd ik om mijn mening gevraagd.”

“Mijn ouders ontmoetten elkaar in een Haagsche friettent. Mijn moeder is Moluks, mijn vader komt uit Curaçao. De vonken sloegen gelijk over, ook al had mijn moeder toen nog een vriendje. Ze verhuisden samen naar Breda. Vier jaar later werd ik geboren. Ik heb ook nog twee zusjes.”

Hoe was het om op te groeien in Breda?

“Ik zat op een volledig witte basisschool en later op een overwegend witte middelbare school. Mijn huidskleur speelde niet echt een rol, totdat Barack Obama de eerste zwarte president van Amerika werd. Opeens vroegen mensen: ‘Shaquille, wat vind jij daar nu van?’ Later kwam ook die Zwarte Pietendiscussie. Constant werd ik om mijn mening gevraagd. Alsof ik een woordvoerder ben van alle zwarte mensen in Nederland. Dat gebeurt trouwens nog steeds vaak, dat mensen mijn mening vragen over een rassenkwestie.”

Waarom vind je dat vervelend?

“Omdat ik me dan verplicht voel om een standpunt in te nemen, terwijl ik over veel zaken geen uitgesproken mening heb. Mijn beeld van Zwarte Piet is nu wel heel anders dan vroeger. Het is een racistisch karikatuur. Op de basisschool hadden we een Sinterklaas-aftelkalender, waarop ook stond wie welke rol mocht spelen. Ik was altijd Zwarte Piet. Er werd dan gezegd: dat is makkelijk want je bent toch al zwart. Ik leefde nou eenmaal in een witte omgeving. Als donkere jongen word je geaccepteerd door je zo Nederlands en netjes mogelijk te gedragen. Ik hoorde in mijn omgeving ook hoe er over mensen met een andere huidskleur werd gesproken. Ik wilde liever met witte kinderen geassocieerd worden.”

Is dat ook waarom je bent gaan hockeyen?

“Nee, daarvoor zat ik op streetdance, maar mijn ouders wilden dat ik een teamsport ging doen. Mijn neef zat op hockey, dus ben ik een keer meegegaan. Nu doe ik het al zo’n acht jaar. Het is best een witte, elitaire sport, maar daar heb ik geen moeite mee.”

Welke clichés rond zwarte mensen kom je tegen?

Lachend: “Heb je even? Dat we allemaal van kip houden. Dat we hard kunnen rennen, in mijn geval is het ook nog echt waar. Mensen zitten soms zomaar aan mijn haar. Dat blijft vreemd. Als ik met mijn zwarte neven en nichten naar een discotheek ga, dan weigeren ze ons meestal. ‘Ik ken jullie soort’, zeggen ze dan. ‘Jullie blijven een beetje aan de kant staan gluren.’ Maar als ik met mijn hockeymaatjes ben, kom ik wel altijd binnen. In Nederland heb je veel onderhuids racisme. Het is makkelijk om het niet te zien als je er nooit mee te maken hebt.”

Hoe ga jij om met onderhuids racisme?

“Ik focus me liever op positieve dingen. Als mensen iets lelijks naar me roepen, ga ik er niet op in. Dat komt omdat ik nuchter ben, maar ik weet ook: als ik boos word, is dat voor hun bewijs dat ‘wij’ allemaal zo zijn. Dus ik hou me altijd gedeisd. Ik hou er niet van om zielig te doen, maar als je niet wit bent, ben je meer op je hoede. Als wij een misstap begaan, is die twee keer zo erg. Tegelijkertijd word ik vaak positief gediscrimineerd. Dat gebeurt steeds vaker. Ik heb het idee dat het cool is om zwart te zijn. Overall willen bedrijven een diverser team.”

Voel jij je Nederlands?

“Honderd procent. Als mensen vragen waar ik vandaan kom zeg ik altijd Nederland. Ik ben geboren en getogen in Breda. Soms kijken mensen me wel raar aan als ik zeg dat ik een Nederlander ben. Ze verwachten denk ik dat ik uit een exotisch land kom.”

Koningin Máxima zei: “De Nederlander bestaat niet.” Wat vind jij van die uitspraak?

“De Nederlandse identiteit is gemixt, omdat er zoveel nationaliteiten in Nederland wonen. Er is niet één type Nederlander, dus de koningin heeft gelijk.”

‘Als ze naar mijn afkomst vragen, zeg ik Palestina’

De Palestijnse Leen Khalifa is 27 jaar en doet twee studies in Den Bosch: Accountancy en Finance & Control. Leen kwam drie jaar geleden in Nederland wonen. “Ik ben geboren in Syrië, maar in mijn hart ben ik een Palestijnse.”

“Mijn opa en oma werden geboren in Palestina. Vanwege het Israëliisch-Palestijns conflict verruilden ze hun bestaan in Palestina voor een leven in Syrië. Ze woonden eerst in tenten, later in een appartementencomplex.”

Ben je Syrisch of Palestijns?

“Mijn opa en oma vluchtten heel veel jaren geleden vanuit Palestina naar Damascus. Ik ben daar geboren.”

Maar je voelt je meer Palestijns dan Syrisch?

“Ja, zonder twijfel. In Damascus waren we tweederangsburgers, we móchten onszelf niet eens Syriër noemen.”

Hoe was je jeugd?

“Het was goed en slecht. Ik woonde met mijn familie in een groot appartementencomplex. Ik was dus altijd omringd door familie. Maar opgroeien in Damascus was niet altijd fijn. In elk geval voor Palestijnen niet. Palestijnen zijn daar stateloos. De regering heeft ons nooit erkend. Nooit konden we het land uitreizen, een rijbewijs halen, een huis huren of zelfs trouwen voor de wet.”

Toen kwam je in Nederland terecht.

“We vluchtten vanwege de oorlog. Ik woon samen met mijn dochttertje in een huis in Drunen, een paar straten verderop wonen mijn ouders.”

Mis je Syrië weleens?

“Nee totaal niet. Ik heb geen binding met het land. In Nederland voel ik me tenminste welkom.”

Vergeleken met Damascus moet Drunen een flinke overgang geweest zijn.

Lachend: “Ja, het is erg stil hier. Maar het is een goede omgeving voor mijn dochter. Schoon, veilig, goed onderwijs. En hier mag

ik een nationaliteit aanvragen voor ons. Het is een mensenrecht, maar voor ons was het lang niet vanzelfsprekend. Ik moest natuurlijk wel wennen. De omgangsnormen zijn hier anders. Je gaat niet zomaar bij elkaar langs. Palestijnen zijn heel gastvrij en nodigen je snel uit om te komen eten. Dat is in Nederland niet normaal, heb ik geleerd.”

Je woont nog maar drie jaar in Nederland en doet twee studies tegelijk. Dat is behoorlijk ambitieus.

“Dat heb ik van mijn familie geleerd. Iedereen werkt hard in ons gezin, maar zo zijn ook mijn ooms en tante. Wat veel mensen niet weten, is dat Palestijnen eigenlijk heel vooruitstrevend zijn. Vrouwen uit Palestina zijn over het algemeen veel met hun ontwikkeling bezig. Hard werken, studeren, dat soort dingen. In Syrië is dat anders. Ik zeg niet dat vrouwen daar niet studeren, maar buiten Damascus hebben vrouwen het wel moeilijker.”

Vind je het belangrijk om onafhankelijk te zijn?

“Zeker. Ik zorg in mijn eentje voor mijn dochter. Mijn grootste droom is dat zij zich hier thuis voelt en dat ze ook financieel onafhankelijk wordt. Als er iets is dat ik heb geleerd, dan is het dat je als vrouw niet afhankelijk moet zijn van mannen. Voor mezelf heb ik ook grote dromen. Na mijn studies wil ik als docent werken bij Avans. Vroeger was ik docent wiskunde. Ik mis het lesgeven heel erg.”

Wat vind je van Nederland?

“Alles is hier goed geregeld. Mensen zijn vriendelijk en behulpzaam. Misschien zijn er vooroordelen over moslims, maar daar heb ik zelf niet zoveel mee te maken. Ik weet niet waar mensen op straat precies over praten. Ik draag geen hoofddoek, misschien word ik daarom niet gediscrimineerd.”

DUBBELINTERVIEW

Student Jake en docent Mustapha in gesprek

‘Het lijkt wel of je ergens bang voor bent’

Avans is te wit en geen goede afspiegeling van onze samenleving.

Mustapha: “Dat is betrekkelijk. Tijdens de Avans Onderwijsdagen valt het wel op. Je kijkt aan tegen een grote witte achtergrond met wat zwarte puntjes. Op zulke dagen is diversiteit wel zoeken naar een speld in een hooiberg. De studentenpopulatie is over het algemeen ook wit. Mijn neefje is gestopt met zijn opleiding bij Avans omdat hij de opgeschoore koppies miste, zei hij desgevraagd.”

Jake: “Met de stelling zeg je eigenlijk: Avans is niet gekleurd genoeg of er moeten meer studenten van kleur op Avans komen. Het tegenovergestelde is waar. Avans is een goede afspiegeling van de samenleving in Noord-Brabant. Iedereen die naar Avans wil komen om te werken of studeren is hartstikke welkom.

Zeg je dat de hogeschool qua populatie meer moet lijken op die in de Randstad, dan zeg ik: ‘Nee!’. We moeten waken voor het binnenhalen van Randstedelijke problematiek. De beste hogescholen staan niet in de Randstad, blijkt elk jaar weer uit de rankings. Ik heb zelf op de Hogeschool Rotterdam gezeten en daar is de sfeer echt anders. Denk alleen al aan de beveiliging bij de ingang van de school.”

Mustapha: “Jake is blijkbaar bang voor Randstedelijke problematiek en koppelt problemen aan diversiteit en etniciteit zonder daarvoor logische argumenten te hebben. Verder hoor ik een arrogante toon in het verhaal van Jake, die impliciet zegt: Wij zijn de beste hogeschool en hogescholen in de Randstad scoren laag of deugen niet. Als je kijkt naar scores in de rankings, is het verschil minimaal en zit dat vooral achter de komma.”

Jake: “Nogmaals, op Avans is iedereen welkom, en we zien dat Avans een prima afspiegeling is van de provincie Noord-Brabant. We zijn geen Randstad en zullen dat ook nooit worden, hoop ik. Daarmee houden we een hoop problemen buiten de deur.”

Is Avans te wit? Te links? Moet Avans alerter zijn op discriminatie? We legden student Jake Owen Raats en docent Mustapha Aoulad Hady vier stellingen voor.

Mustapha Aoulad Hady is docent bij de opleiding Social Work in Den Bosch. Hij is lid van de Avans Medezeggenschapsraad en onderzoeker bij het lectoraat Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties.

Tekst Merel de Bruijn en Arold Roestenburg
Fotografie Loet Koreman

Jake Owen Raats is student Bestuurskunde in Den Bosch. Hij is studentlid van de Avans Medezeggenschapsraad, was vier jaar raadslid voor Leefbaar Etten-Leur en kandidaat voor de PVV Noord-Brabant.

Avans moet alerter zijn op discriminatie.

Jake: "Discriminatie is fout. Altijd, overal, bij iedereen. Ik heb niet het idee dat daar binnen Avans veel problemen mee zijn. Als dat wel zo is, moet er keihard opgetreden worden. Maar ik ken de signalen niet. Anderen zeggen gediscrimineerd te worden, maar ik heb ook dertig sollicitaties moeten versturen voor een afstudeerstage. Uiteindelijk heeft alleen Avans gereageerd. Als je politiek actief bent voor de PVV willen ze je niet."

Mustapha: "Ja, Avans moet alerter zijn, en niet alleen op racisme. Maak bijvoorbeeld een meldpunt voor discriminatie in de breedste zin van het woord. Iedereen die onrechtvaardig is behandeld of bejegend, moet op zijn minst op de hoogte zijn van een loket, waar hij of zij onrecht, pesterijen en discriminatie kan melden. Onze studenten weten niet eens dat we een vertrouwenspersoon hebben."

Jake: "Dat is echt onzin. Enerzijds zeg je dan dat we daar nu niet alert op zijn, een soort institutioneel racisme, waarmee je een enorme motie van wantrouwen afgeeft aan je docenten, vertrouwenspersonen en decanen. Anderzijds werk je met dit standpunt, deze houding de slachtofferrol in de hand. Als iets even niet lukt wordt te pas en te onpas de racisme-kaart getrokken."

Mustapha: "In mijn verhaal pleit ik voor een loket waar discriminatie, seksisme, ongewenste intimiteit en pesterijen gemeld kunnen worden. Daarmee suggereer ik niet dat er bij Avans iets aan de hand is. Ik vind het een maatschappelijke plicht van onze hogeschool om daar aandacht voor te hebben. Een dergelijk meldpunt kan ook gebruikt worden als thermometer om discriminatie en andere vormen van onbehoorlijk gedrag te meten of registreren binnen Avans. Op basis daarvan kunnen we gericht beleid ontwikkelen."

Jake: "Je moet het beste uit jezelf halen, niet achteroverleunen en roepen dat je het slachtoffer bent van racisme, seksisme of iets dergelijks. Dat laat onverlet dat we als Avans Hogeschool en als gemeenschap keihard op moeten treden wanneer er sprake is van grensoverschrijdend gedrag. Dergelijke praktijken mogen niet binnen of buiten onze hogeschool voorkomen."

Avans moet 'kwetsbare studenten' weren of juist betere begeleiding bieden.

Mustapha: "Nee joh, dan krijg je uitsluitingsmechanismen, wil je dat? Met maatjesprojecten en andere slimme vormen van begeleiding kun je proberen om studenten die tijdelijk vastlopen in hun dagelijks leven te ondersteunen."

Jake: "Avans mag en moet niemand weren. We hebben de studiekeuzecheck waarbij je een advies krijgt. Maar uiteindelijk blijft het de keuze van de student zelf om te starten met een opleiding of niet. Er gaan inderdaad geluiden op om 'kwetsbare' studenten meer te helpen. Daar ben ik geen voorstander van. Als de huidige middelen niet genoeg zijn, moet je jezelf afvragen of een hbo-opleiding wel iets voor je is. Studenten bij het wie het even niet lekker loopt, kunnen ook zelf de beslissing nemen om een jaar te stoppen. We moeten ervoor waken dat Avans een gezondheidsinstelling wordt, dat is niet onze taak. De taak van Avans is mensen doorverwijzen naar de juiste instantie."

Mustapha: "Keurig antwoord. Maar een gezondheidsinstelling vind ik de verkeerde voorstelling van zaken. Iedere school is in het kader van de wet Passend Onderwijs verplicht om leerlingen of studenten goede begeleiding te bieden om hun studie af te kunnen maken."

Jake: "De voorzieningen die we hebben om studenten te begeleiden of te weren, zoals bindend studieadvies, zijn voldoende. Meer is echt niet nodig, we moeten bij onze kerntaak blijven: onderwijs verzorgen."

Mustapha: "Vanuit financieel perspectief zijn kwetsbare studenten niet zo aantrekkelijk voor onderwijsinstellingen. Iedere student die vertraagt, kost Avans ook geld. En toch hebben we de plicht om passende begeleiding en extra ondersteuning te organiseren om juist die studenten naar de eindstreep te helpen. Ik hamer steeds op maatschappelijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid. Volgens mij is betrokkenheid een van de aspecten die onze studenten erg waarderen."

Avans is te links.

Mustapha: “Wat een onzin! Deze stelling is van Jake. Het lijkt wel alsof hij ergens bang voor is. Links, midden of rechts, docenten hebben één missie en dat is goed onderwijs verzorgen. We moeten ervoor zorgen dat onze studenten kritisch denken en maatschappelijk geëngageerd in het leven te staan. Dat moeten we stimuleren.”

Jake: “Dit soort reacties vind ik heel erg jammer. Daarmee wuif je het probleem helemaal weg en is er geen ruimte voor gesprek. Datzelfde deed collegevoorzitter Paul Rüpp op de (veel te dure) Onderwijsdag van Avans. Gelijk de kant van de docent kiezen, geen enkel moment ook maar overwegende dat er wellicht wél een probleem is.

Ik vind dat docenten hun politieke voorkeur niet mogen meebrengen in de klas. Ze moeten mij leren hóe ik moet denken, niet wát ik moet denken. Ik zou er ook problemen mee hebben als docenten rechtse praatjes houden. De mening van een docent zou er niet toe moeten doen, alleen de feiten.”

Mustapha: “Dat moet kunnen mits zij hun politieke ideeën niet aan studenten opleggen.”

Jake: “De afgelopen vier jaar ben ik door docenten aangesproken op mijn politieke voorkeur en omdat ik fan ben van Trump. Waarbij ze opmerken dat dat echt niet kan.”

Mustapha: “Nee, dat aanspreken mag niet! Je mag de ander - in dit geval een student - jouw mening niet opleggen. Wij leiden op voor de beroepspraktijk en dienen professionals af te leveren die vakbekwaam en competent zijn. Dat neemt niet weg dat we in de lessen de politieke en maatschappelijke vraagstukken behandelen. Het wordt onverantwoord als docenten hun politieke voorkeuren in discussies met studenten doordrukken.”

Jake: “Linkse indoctrinatie is een feit, zeker in het onderwijs, getuige de tientallen filmpjes die gemaakt zijn door studenten in Nederland en België op verschillende scholen met verschillende onderwijsniveaus. Dat veel docenten, en Rüpp, tegen het meldpunt van het Forum voor Democratie ingaan, is logisch. Ze hebben wat te beschermen: onderwijs is links en dat dient zo te blijven. Terwijl ik niet pleit voor rechts onderwijs, ik pleit voor neutraal onderwijs. Is dat dan al te veel gevraagd?”

Mustapha: “Ik werk al twintig jaar met veel plezier bij Avans. Toch ben ik van mening dat er bij Avans veel te verbeteren valt. Laten we met z’n allen Avans Hogeschool naar een nog hoger/beter niveau tillen. Lange tijd op nummer 1 staan, kan ook leiden tot gemakzucht en arrogantie. Dat is PSV dit seizoen ook overkomen.”

‘Ik wilde mezelf bewijzen, maar kreeg daar geen kans voor’

Stagediscriminatie is een ongemakkelijk onderwerp: veel studenten blijven liever anoniem. Ze zijn bang voor de negatieve gevolgen wanneer ze later zoeken naar een baan. “Je wilt niet als probleemzoeker bekend staan.”

‘Ik vroeg me af of solliciteren nog zin had’

‘Liever een Hans of Jasper dan een Ahmad’, kopte *de Volkskrant* eind vorige zomer. Uit het bericht bleek dat studenten met een migrantenachtergrond op het mbo door discriminatie moeilijk aan een stage komen. Hoe zit dat op het hbo?

Een rondvraag onder Avansstudenten levert veel verhalen op. Ze hebben één ding gemeen: het zijn ervaringen van studenten met een migrantenachtergrond. Sommige studenten schrijven meer dan dertig brieven voor ze een stageplek vinden. Ook wanneer ze achter hun sollicitatiebrieven aan bellen, krijgen ze nul op het rekest.

Smoes

Schrijnend is het voorbeeld van een vierdejaarsstudent Bedrijfskunde. “Ik kreeg vaak als antwoord: wij zoeken geen stagiairs. Dat gebeurde ook bij bedrijven die tegelijkertijd online adverteerden om stagiairs te trekken.”

Hetzelfde overkwam Berkan Kaçal, derdejaarsstudent Informatica. “Tegen mij zeiden ze: ‘We zoeken geen stagiair van jouw opleiding.’ Toen een medestudent solliciteerde voor dezelfde stage, werd hij wél aangenomen.”

Uiteindelijk belde en mailde Berkan met meer dan

‘Niet die fiets stelen, hè!’

‘We zoeken geen stagair van jouw opleiding’

twintig bedrijven voor hij een stage vond. “Het was zo frustrerend. Ik vroeg me af of solliciteren nog zin had. Ik wilde mezelf graag bewijzen, maar kreeg daar geen kans voor.” Toch maakte hij geen melding van discriminatie. “Je weet niet of ze je klacht wel serieus nemen. Je bent bang dat ze denken: daar komt die buitenlander met zijn smoes.”

‘Slechte stagiair’

Ook wanneer studenten wel een stage vinden, gaat het niet altijd goed. Een derdejaarsstudent Bouwkunde werd naar eigen zeggen tijdens zijn stage voortdurend de grond ingetrapt. “Mijn begeleider nam mij niet serieus, hij negeerde vaak mijn vragen. ‘Je kan toch niets’, zei hij. ‘Je wordt toch een uitkeringstrekker.’ Toen er een fiets op het bouwterrein stond, kreeg ik te horen: ‘Niet die fiets stelen, hè!’”

De student maakte melding van de discriminatie bij zijn docent én een hr-adviseur van het bedrijf waar hij stage liep. “Mijn docent is toen met het bedrijf gaan praten, maar dat leverde niets op. De hr-adviseur zei later: ‘Je bent een slechte stagiair.’”

Geen zwarte lijst

Stagecoördinatoren horen opvallend genoeg weinig over discriminatie. “Studenten vertellen het ons vaak niet”, vertelt Else van Tussenbroek, stagecoördinator van Bedrijfskunde. Om dat te veranderen wil ze het onderwerp bespreken tijdens

de stagevoorlichting. “Studenten moeten weten dat ze ook met deze problemen bij ons terecht kunnen.” Over de hierboven beschreven discriminatie is ze duidelijk. “Wij accepteren dat niet. Iedere student moet zich veilig voelen. Wanneer ze worden gediscrimineerd, is dat niet mogelijk.”

Harbert Pater, stagecoördinator van Bouwkunde, kijkt naar zijn cijfers. “Deze periode moeten 230 eerstejaarsstudenten stage lopen. 26 daarvan hebben drie weken voor aanvang geen stage. Slechts drie daarvan hebben een niet-Nederlandse naam. Op basis van die cijfers denk ik dat het bij Bouwkunde wel meevalt.” Toch roept hij studenten die last hebben van discriminatie op om zich te melden. “Maak het bespreekbaar.”

Mocht er sprake zijn van discriminatie, dan komt Pater langs voor ‘een goed gesprek met het bedrijf’. Mogen andere studenten daarna nog stage lopen bij het bedrijf? “Ja. Wij hanteren geen zwarte lijst. Wel letten we dan extra goed op.”

ACHTERGROND

Gevlucht vanuit Syrië

‘Een nieuw leven opbouwen was zo moeilijk’

Tekst Suzanne Wolters
Fotografie Loet Koreman

Alaa Serriah, eerstejaarsstudent aan de Associate degree Engineering in Roosendaal, vluchtte drie jaar geleden vanuit Syrië naar Nederland. “Op mijn 25e ben ik opnieuw geboren.”

“Toen mijn vader belde dat ik met mijn moeder en broertje naar Nederland moest komen, was ik niet blij. ‘Als je daar blijft, hoe ziet je toekomst er dan uit?’ vroeg hij mij. ‘Wil je vechten?’ Eigenlijk wilde ik eerst in Syrië mijn opleiding afmaken, zodat ik in Nederland kon werken. Maar dat was geen optie.” En dus ontvluchtte Alaa Serriah drie jaar geleden zijn vaderland.

In Syrië regeerde dictator Assad met strakke hand over zijn volk. “Mensen waren bang om iets te zeggen. We hoopten dat het door de revolutie beter zou worden. We wilden vrijheid, werken, het land opbouwen. Maar Assad heeft wapens gebruikt om zijn eigen volk te doden. Dat hij het land kapot zou maken, had ik niet verwacht. En volgens hem ben ik een terrorist, omdat ik de straat ben opgegaan voor vrijheid en eerlijkheid.”

Alaa studeerde aan de universiteit van Damascus en zat in het derde jaar van de opleiding mechanical engineering. In Nederland kreeg hij te horen dat zijn jaren aan de universiteit ‘verloren’ waren, want hij mocht niet halverwege een hbo-opleiding instromen. “Eigenlijk wilde ik Werktuigbouwkunde studeren, maar op de open dag van Avans in Breda hoorde ik over de Associate degree. Als ik die na twee jaar heb afgerond, kan ik alsnog doorstromen naar het hbo. Of gaan werken als ik toch niet wil doorstuderen.”

Aan de universiteit lag de nadruk op de theorie, bij de Ad op het werken aan projecten. “Dat was de eerste keer wel moeilijk. Gelukkig kan ik mijn medestudenten vragen stellen als ik ergens niet uit kom.” Dankzij de jaren op de universiteit is Alaa goed in de exacte vakken, daar kan hij zijn medestudenten juist weer mee helpen. “We werken veel samen. Ik dacht dat het lastig zou zijn, omdat ik veel ouder ben dan de meeste van mijn klasgenoten, maar de sfeer is goed.”

De Ad is een geheel Nederlandstalige opleiding, wat voor Alaa een grote uitdaging was. “Ik heb de taal geleerd, maar ik spreek het niet vloeiend. Dat is soms lastig, want ik begrijp niet alle woorden. Aan mijn docenten of medestudenten kan ik vragen wat het betekent. Stap voor stap gaat het beter.”

Op financieel gebied wordt Alaa geholpen door het UAF, stichting voor vluchteling-studenten. “Ze helpen bijvoorbeeld met het aanvragen van studiefinanciering bij DUO en met het kopen van boeken en een laptop voor mijn opleiding.” Als hij in de toekomst een master wil volgen aan een technische universiteit, zorgt het UAF ervoor dat hij een cursus Engels kan volgen. “Mijn niveau is nu niet goed genoeg, ik heb me helemaal gericht op het leren van de Nederlandse taal.”

Alaa's droom is een goede baan bij een internationaal bedrijf als Philips of Shell. “Daarom wil ik na deze opleiding nog een hbo-studie afronden en een master gaan doen. Dat was ook mijn droom toen ik nog in Syrië aan de universiteit studeerde. Ik wilde een master in het buitenland volgen.”

Af en toe werkt Alaa als tolk voor vluchtelingen. Eerst vertaalde hij vanuit het Syrisch naar het Engels, later ook naar het Nederlands. “Dat hielp me de taal beter te leren. Ik durfde het daardoor steeds meer te spreken.” Taalles kreeg Alaa met een groep vluchtelingen. “Tijdens de les spraken we Arabisch. Dat was niet goed. Ik besloot om zelf de taal te leren en dat ging veel beter.”

Na een tijd in het asielzoekerscentrum in Maastricht, kregen Alaa en zijn familie een huis toegewezen in Roosendaal. “In het begin was ik niet blij. Er zijn hier weinig jongeren, geen activiteiten. Ik was teleurgesteld, maar raakte eraan gewend. Ik zit nu op voetbal, ik train en speel wedstrijden. En ik heb nieuwe vrienden gemaakt. Ook studeer ik hier. Daardoor kon ik bij mijn ouders blijven wonen.” Teruggaan naar Syrië is geen optie voor Alaa. “Dat gaat zeker niet gebeuren. Een nieuw leven opbouwen in Nederland was zo moeilijk. Ik moest een nieuwe taal leren, wennen aan de tradities hier. Eigenlijk alles opnieuw leren. Op mijn 25e ben ik opnieuw geboren, zo voelt het. Ik heb nieuwe plannen gemaakt en studeer. Ik wil de rest van mijn leven hier blijven.”

Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF ondersteunt sinds 1948 vluchtelingen zoals Alaa bij hun studie en op weg naar werk. Wil je meer weten over het UAF en een bijdrage leveren door mentor of donateur te worden? Kijk dan op www.uaf.nl.

‘Studenten hebben nog een heel leven voor zich waarin ze keuzes moeten maken’

Oud-student Ilknur Aktas geeft met The Art Of Wisdom trainingen. Als coach helpt ze studenten bij het vinden van een antwoord op de vraag: wat maakt jou gelukkig?

Tekst Suzanne Wolters
Fotografie Pleunie van Raak

“Ik wist op vrij jonge leeftijd al dat ik een sociaal beroep wilde gaan doen, mijn droom was om kinderpsycholoog te worden. Ik heb nog getwijfeld over andere studies, maar de keuze viel op deze opleiding omdat de doelgroep heel breed is en ik daarmee meer mensen zou kunnen helpen. In het derde studiejaar kwam ik erachter dat ik niet in de hulpverlening wilde werken. Al die regeltjes die erbij komen kijken, dat wilde ik niet. Ik kan zoveel meer geven en bieden, ik wil anderen inspireren op mijn eigen manier. Mijn kracht ligt bij een coachende rol.

Tijdens mijn minor bracht een docent mij in contact met medestudent Vivian vanwege onze gedeelde droom: een onderneming opzetten en mensen vanuit onze ervaringsdeskundigheid coachen, helpen en inspireren om een verschil in hun leven te kunnen maken. Samen met Vivian richtte ik The Art Of Wisdom op waarmee we door middel van trainingen cursisten helpen bij het vinden van antwoorden op de vraag wat hen gelukkig maakt. Het hoofdthema is bewustwording en geluk, maar de trainingen hebben allemaal een eigen onderwerp zoals zelfliefde, passie en levenskunst.

Als coach onderscheid ik me door mijn persoonlijke verhaal en ervaringen. Door de ups en downs die ik in mijn leven heb gehad, kan ik anderen inspireren. Mijn grotere missie is om mensen te helpen de beste versie van zichzelf te worden.

We richten ons met name op studenten. Zij hebben nog een heel leven voor zich waarin ze keuzes moeten maken. Ze zijn oud genoeg om zelf na te denken over essentiële punten en zelfbewustwording maar tegelijkertijd jong genoeg om de

opgedane kennis in de praktijk toe te passen. Bij die doelgroep kunnen wij het meeste verschil maken.

We weten waar ze tegenaan lopen.

We merken dat het moeilijk is om binnen te komen bij hogescholen. Het gaat langzaam. We hebben nog geen ervaring in het werkveld, dat is een extra hobbel die we moeten nemen. De reviews van studenten die onze training volgen zijn waardevol. Daarmee hopen we ook bij andere hogescholen binnen te komen. Avans is onze thuisbasis, dus dat ging makkelijker. Sinds kort werken we samen met Avans Flow. In Den Bosch hebben we een pilot gedraaid en ook in Breda kunnen studenten de training volgen.

Daarbij kijken we naar verschillende aspecten van hun leven. Hoe scoren studenten op die gebieden? Waar is nog ruimte voor ontwikkeling? Ze mogen op de tweede dag van de training ook het podium pakken en zichzelf presenteren. Wie zijn ze? Waarom doen ze wat ze doen? We willen het vuur in hen aanwakkeren.

We bieden nu ook een-op-eencoaching aan. Dat is laagdrempeliger voor mensen die niet in een groep training willen volgen. Bovendien blijven wij daardoor aan het werk en het levert inkomsten op. Waar ik tegenaan liep, is dat ik niet goed ben in marketing en sales. Op dat gebied moet ik nog veel leren. In mijn opleiding heb ik dat nooit gehad, daar lag de nadruk op de inhoud van het vak. Dat is waar we sterk in zijn. Het is bij Social Work niet gebruikelijk om een eigen bedrijf te starten.

Daarom heb ik geïnvesteerd in een online-programma voor marketing en sales. Ik ben weer terug in de schoolbanken.”

Naam Ilknur Aktas

Opleiding 2017 afgestudeerd bij Social Work in Breda

Nu Eigenaar The Art of Wisdom

The Art of Wisdom

Wat maakt jou

Gelukkig?

Vivian & Ilknur

Internationale studenten over het Nederlandse uitgaansleven:

‘De mannen zijn zo dun, die beentjes!’

Tekst Naz Taha
Illustratie Tim van Iersel

Op kamers wonen in een smoezelig studentenhuus, stappen op een doordeweekse avond, frikandel speciaal na het uitgaan, biertjes terugbetalen met Tikkie: de gemiddelde Nederlandse student is maar wat bekend met die clichés over het studentenleven. Maar hoe ervaren Avans-studenten die van buiten komen dat? We vroegen het aan Ioana Cotos (Roemenië), Eda Küçük (Turkije) en Nicolas Rodler (Duitsland).

Bier en blowen

Ioana: “Nederlanders zijn dol op bier. Dat lijkt wel het nationale drankje. Ik heb gehoord dat er zelfs liedjes zijn over bier!” *Nicolas:* “Ja, bier is geliefd, maar in Duitsland is het net zo populair eigenlijk.” *Eda:* “Hier is alcohol veel goedkoper dan in Turkije. Voor een biertje betaal je nauwelijks meer dan in de supermarkt. In Istanbul is alcohol heel duur in clubs.” *Ioana:* “Maar Nederlanders drinken niet extreem veel of zo. In Roemenië is het erger. Sterke drank is daar een stuk populairder.” *Eda:* “Ik heb trouwens niet het idee dat hier veel drugs wordt gebruikt.” *Nicolas:* “Nee, volgens mij zijn dat vooral toeristen. Mijn Nederlandse studiegenoten lopen niet iedere dag te blowen of zo.” *Eda:* “Mensen denken dat omdat het hier legaal is. Maar in Istanbul wordt er net zo goed geblowd, volgens mij niet minder dan hier.”

Stappen en huisfeestjes

Ioana: “Een huisfeestje hier lijkt wel op een netwerkborrel. Mensen zijn vooral aan het praten. Ik noem dat niet echt een feestje.” *Nicolas:* “Niet? Ik vind het wel chill. Het loopt inderdaad nooit uit de hand, maar juist het relaxte aan huisfeestjes hier spreekt mij aan. Een beetje praten en bier drinken, dat is voor mij genoeg.” *Ioana:* “Nou, het hoeft niet uit de hand te lopen, maar niemand dānst. Als ik naar een feestje ga, wil ik dansen. In Roemenië danst iedereen, mannen ook. En flirten doe je met lichaamstaal, niet door oeverloos te staan praten.” *Eda:* “In Istanbul ga je naar een club om te dansen. Je blijft de hele avond in dezelfde club, omdat je hoge entreekosten betaalt. In Nederland ga je van kroeg naar kroeg en bestel je in sommige kroegen niet eens een drankje.” *Nicolas:* “En die muziek hier! Nederlanders zijn dol op hun elektronische muziek. Techno en house met Nederlandse teksten.” *Eda:* “Ik heb echt een hekel aan de muziek in clubs hier. Ik krijg er hoofdpijn van. En ik versta niet wat ze zeggen. Voor elk Engels nummer worden vier Nederlandse nummers gedraaid.” *Nicolas:* “Elk Nederlands liedje klinkt hetzelfde.” *Ioana:* “Clubs zijn maar tot vier uur open. In Roemenië kun je tot zeven uur ‘s ochtends stappen. Een avondje feesten duurt hier veel minder lang, want iedereen gaat pas na twaalf de deur uit.” *Eda:* “Maar het fietsen vind ik echt het allerergste. ‘s Avonds laat rijden er niet eens meer bussen.”

Nicolas: “Ik vind het juist heerlijk. Je bent niet gebonden aan tijden van het ov, je kunt na een feestje gewoon op de fiets naar huis. Dat is pas vrijheid.”

Rekening delen

Ioana: “De rekening delen, dat is zo Nederlands. Betaalverzoeken via Whatsapp, met Tikkie of zoiets. Dat vind ik zo geforceerd. Dat iedereen precies evenveel moet betalen.” *Nicolas* lachend: “Ja, als er tien cent verschil is krijg je al een Tikkie.”

Eda: “Ik merk daar dus niets van. Mijn Nederlandse vrienden trakteren net zo vaak als ik. Volgens mij zijn Turkse studenten veel meer van het rekening delen. Vind ik ook wel logisch omdat je als student weinig te besteden hebt.”

Vette hap na het uitgaan

Ioana: “Dat is een te gekke traditie. Ik neem altijd kapsalon. Dat vind ik echt goddelijk.”

Eda: “Ik weet niet eens wat dat is.” *Ioana:* “Oh, dat is zo lekker. Friet, shoarma en kaas. Te lekker.”

Nicolas: “En kroketten. Volgens mij zijn kroketten heel populair. Terecht ook.”

Eda: “Ik heb sowieso niet het idee dat eten hier een big deal is. In Turkije eet je ‘s middags en ‘s avonds heel uitgebreid. Hier eten mensen alleen maar brood.” *Nicolas* lachend: “Ja, ze zijn dol op hun brood. Ik zou het niet eens brood willen noemen, Duits brood is lekkerder.” *Ioana:* “Droge boterhammen met zoet beleg. Dat is echt heel Nederlands.”

**‘Ik vind het soms een
beetje vermoeiend dat
ik hier zelf moet koken,
maar de focus op
onafhankelijkheid
is mooi’**

Flirten

Nicolas: “Het cliché over Nederlandse vrouwen klopt wel. Vaak blond, allemaal lang en direct, op een leuke manier.”

Eda lachend: “De mannen zijn zo dun. Die beentjes! Ja, oké, ze zijn lang, maar ik vind ze zo mager. En ze hebben bijna geen gezichtsbeharing. In Turkije hebben ze op de middelbare school al een volle baard.”

Wonen in een studentenuis

Eda: “Dat is een groot verschil met Turkije. Daar ga je echt alleen op kamers wonen als je in een andere stad studeert, om praktische redenen. In Nederland worden studenten gestimuleerd om onafhankelijk te zijn. Je gaat hier in een gedeeld studentenhuis wonen en iedereen kookt en maakt schoon. In Turkije kookt je moeder gewoon. En als je in een andere stad studeert, woon je in een studio waar vaak warm eten bij inbegrepen zit. Dan hoef je na een dag colleges niet ook nog een warme maaltijd te koken. Ik vind het soms een beetje vermoeiend dat ik hier zelf moet koken, maar de focus op onafhankelijkheid is mooi.” *Nicolas:* “Ik heb een Italiaanse huisgenoot die graag kookt, ideaal.”

Eda: “Het is gezellig in een studentenhuis. Ik eet en studeer heel veel met mijn Canadese huisgenoot. Als we tentamens hebben zitten we soms zeven uur lang in de keuken te studeren, maar we doen het wel samen.”

Nicolas: “Het mooie is dat je hier echt midden in de stad kunt wonen. In Düsseldorf wonen studenten in een hippe studentenwijk. Hier heb je geen campus of studentenwijk, nee je woont midden in het centrum in een huis met tuin.”

Eda: “De kleinschaligheid van Nederland is heel fijn eigenlijk. Je bent binnen twintig minuten in Rotterdam als je wilt. In Istanbul was ik nog langer bezig om van huis naar school te gaan.”

De Nederlandse student

Eda: “In mijn klas zitten vooral Nederlanders. Ze spreken allemaal goed Engels en in de klas doen ze dat ook. Maar buiten de lessen vind ik ze niet echt toegankelijk. Dan schakelen ze meteen weer over op Nederlands. Je merkt dat studenten hier echt genieten van hun studentenleven. Ze feesten best veel, maar halen alsnog hun tentamens. Plezier maken is belangrijk, dat vind ik eigenlijk heel goed.”

Nicolas: “Dat zie ik ook wel ja. En ik denk dat internationale studenten vaak iets ambitieuzer zijn, maar dat komt doordat ze echt al die moeite doen om in het buitenland te studeren. Dan wil je er alles uithalen.”

Eda: “Als je naar het buitenland gaat, wil je je ouders laten zien dat het al die moeite waard was. Je wilt ze niet teleurstellen.”

‘Waarom op kamers wonen als je ook met familie kan zijn?’

Thuis wonen of op kamers gaan? Voor Bossche derdejaarsstudent Integrale Veiligheidskunde Kerem Gulluoglu was het een makkelijke beslissing. Samen met zijn ouders woont hij vijf minuten van Avans vandaan. “De band met mijn ouders is heel hecht.”

‘Gelukkig wonen mijn ouders dichtbij Avans, anders had ik ook op kamers moeten’

Op tafel staan snoepjes en een chocoladetaart. Eten is belangrijk in huize Gulluoglu. Vooral het avondeten is heilig. Daar is Kerems moeder Şenay heel stellig in. “Eten doen we als gezin. Het is ons sociale moment. In veel families eet iedereen wanneer het hen uitkomt, maar voor ons is het erg belangrijk om bij elkaar te zijn.” Negen van de tien keer staat er een Turks gerecht op het menu. Het lievelingsgerecht van Kerem en zijn ouders is Tirit, een traditioneel gerecht van brood en vlees. Ook Kerem staat soms in de keuken. Dan maakt hij hamburgers, zijn specialiteit. Als hij tijd heeft, bakt hij graag appeltaarten. Şenay: “Ze zijn *Heel Holland Bakt*-waardig.” Het recept houdt Kerem strikt geheim. Het enige wat hij kwijt wil, is dat er kaneel in zit.

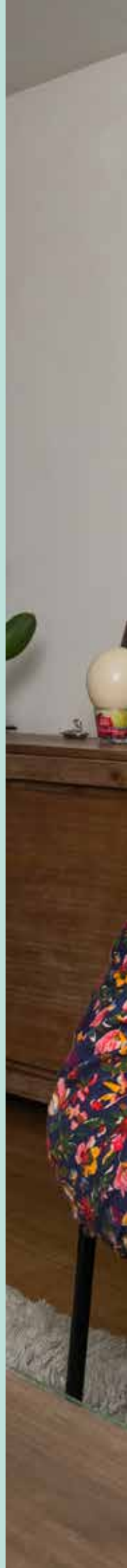
“Veel studenten leven alleen, op een kleine kamer. Dat lijkt me zo ongezellig. Gelukkig wonen mijn ouders dichtbij Avans. Anders had ik ook op kamers moeten. Dan zou ik mijn familie enorm missen.”

“Waarom zou je op kamers wonen als je ook met je

familie kan zijn?”, vraagt vader Uğur zich af.

“Als mijn ouders weg zijn, weet ik niet wat ik moet doen. Ik mis ze dan enorm. Toen ze een week weg waren, heb ik een gigantische vaas gemaakt. Het was zo saai, je moet wat.” De vaas staat nog steeds op een prominente plek in de huiskamer.

Op tafel staat een foto van Kerems broer, die is getrouwd. Zo wil Kerem het ook doen. “Eerst samenwonen? Nee. Dan trouw ik liever. Als je toch al gaat samenwonen, doe het dan goed.” Voorlopig heeft Kerem geen plannen om weg te gaan. Voor zijn ouders is dat geen enkel probleem. Uğur: “Wij vragen geen kostgeld. Als vader zorg ik voor mijn kinderen, dat is mijn plicht. Voor Kerem doe ik dat graag.”

‘Word kapster’, zeiden ze

Nu is Zeynep Dağ etnische ondernemer van het jaar

Ze groeide op in een Eindhovense achterstandswijk en is nu een succesvol schoenenontwerper met een showroom in Parijs. Vrouwen in oliestaten en celebrities in Hollywood lopen op haar ontwerpen. Het verhaal van docent Zeynep Dağ klinkt als de Nederlandse versie van de *American Dream*.

Tekst Merel de Bruijn
Fotografie Loet Koreman

Het succes van Zeynep Dağ, docent aan de Associate degree Ondernemerschap en Retail Management in Den Bosch, wordt in veel magazines haast beschreven alsof het haar is komen aanwaaien. Met haar luxemerk Alzúarr verkoopt ze schoenen in 85 verschillende landen. Tot haar clientèle behoren *celebrities* als Kendall en Kylie Jenner, Rihanna en Jennifer Lopez. Maar door haar roots was het niet zo makkelijk. "Mensen zeiden in het begin: 'Wie ben jij? Waarom denk je dat mensen vijfhonderd euro aan jóúw schoenen willen uitgeven?'," doet ze voor, met een vieze uitdrukking op haar gezicht. Eind 2018 won ze de award voor etnische ondernemer van het jaar. "Ik was emotioneel, na zestien jaar kreeg ik erkenning." Zeynep gaat scholen en bedrijven langs voor lezingen met als kernboodschap: als je hard werkt, kun je veel bereiken. "Kijk waar ik terecht ben gekomen. Marokkaanse, Turkse en Surinaamse meiden komen naar me toe: dan kan ik het dus ook!"

Ondernemersgezin

"Mijn opa kwam als gastarbeider naar Nederland en zei: als je geld wilt verdienen, moet je studeren. Mijn vader voedde ons ook zo op: 'Als je weet wat je wilt, kom je er wel.' Thuis ging het altijd over geld. Gingen we uit eten, dan hadden we het niet over het eten, maar over wat er op zo'n avond verdiend werd", lacht ze. "We zijn een echt ondernemersgezin." Het gezin Dağ was niet per se traditioneel, vertelt Zeynep. "We vierden carnaval, Pasen en Sinterklaas." Ze groeide op in een achterstandswijk die grensde aan een witte villawijk. "Ik ging het liefst om met die kinderen, mijn wereld kende ik wel." Lachend: "Met hen ging ik mee paardrijden enzo." Ze werd wel gelovig opgevoed. "Dat bepaalt nog elke dag welke stappen ik neem, elke keuze die ik maak. Het belangrijkste is dat ik een goed mens ben." De mode-industrie is een harde wereld, weet ze. "Ik doe alles vanuit liefde, dan bereik je meer. Maar mijn motto is wel: heb schijt aan alles. Kijk, ik heb een moeilijke schoolcarrière gehad maar dat boeit me niet."

Strijder

"Ga maar naar vmbo kader, word kapster", kreeg ze op school te horen. Haar ouders zetten zich in zodat ze toch naar basis mocht. "Ik werd daar gepest, omdat ik wél leerde. Een docent zorgde ervoor dat ik naar de havo mocht." Ze ging door naar het hbo en koos voor vormgeving bij Fontys, schoenen ontwerpen was al jaren haar droom. Docenten wilden zien of ze de opleiding wel snapte en draaiden een speciale toets alleen voor haar in elkaar. "Kijk, dan word je een strijdertje. Ik denk dat ze mij en mijn cultuur niet begrepen. Een docent en de directeur zagen mijn potentie en struggles wel. Aan hen heb ik veel gehad. Maar ik moest me zeker bewijzen."

"Relatief gezien ben ik weinig gediscrimineerd, ik zie er vrij westers uit", vertelt Zeynep. "Korte rokjes, make-up, verzorgde nagels, hakken", somt ze op. "Verkaasd zeggen mensen, ze bedoelen het als een compliment. 'Waar kom jij vandaan?' Daar begint het al. Spelfout? Werd ik keihard op afgerekend. Vaak hield ik mijn mond zodat mensen niet dachten: weer zo'n allochtoon die ruzie zoekt. Dat is het topje van de ijsberg, als ik alles opnoem, zitten we er overmorgen nog."

Uit liefde

Zeynep heeft veel contact met de kopers van haar schoenen. "Ze kunnen zich vaak identificeren met mijn verhaal." Voor haar ontwerpen haalt ze inspiratie uit haar eigen leven. "Mijn moeder is heel belangrijk voor mij, de schoenen met orchidee heb ik voor haar ontworpen. De hakken met pistool betekenen niet dat ik van geweren houd, maar ze staan symbool voor mij als soldaat, ik ben een strijder en van binnen meer een jongetje."

Ondanks het succes van haar bedrijf en de tijd die het kost, is Zeynep twee dagen per week als docent bij Avans te vinden. "Er zijn docenten geweest die voor mij het verschil maakten. Wat ik doe voor studenten is uit liefde. Ik kijk niet naar ze, ik zie ze. Ik wil ze meegeven dat ze met hard werken alles kunnen bereiken. Soms komt een student naar me toe als iets niet lukt. Dan ben ik keihard: dan moet je maar harder werken."

**STUDENT?
EN ZIN IN EEN FEESTJE?**

SAVE THE DATE

**VOOR [HBO] INTRO FESTIVAL!
DEN BOSCH: 29 AUGUSTUS
BRED: 5 SEPTEMBER**

**VOLG ONS OP ONZE SOCIALS,
CHECK DE WEBSITE WWW.HBOINTRO.NL
EN BLIJF OP DE HOOGTE.**

**INTRO
FESTIVAL**

**DEN BOSCH
DONDERDAG 29 AUGUSTUS**

**HBO
INTRO
FESTIVAL**
THE FRESHMEN EDITION

**BREDA
DONDERDAG 5 SEPTEMBER**